

**ЦЕНТАР ЗА РАЗВОЈ НА СЕВЕРОИСТОЧЕН
ПЛАНСКИ РЕГИОН - КУМАНОВО**

„Илинденска“ б.б. 1300 Куманово, п.фах-182, Тел/Факс: 031/424-878,
www.northeastregion.gov.mk e-mail: info@northeastregion.gov.mk

**Акционен план за 2020 година, за
имплементација на Програмата за развој на СИПР**

2015-2019

Врз основа на член 20, став 1, алинеја 3 од Законот за рамномерен регионален развој (“Службен весник на РМ” бр. 63/2007, 187/2013, 43/2014, 215/2015 и 64/2018), Советот за развој на Североисточниот плански регион на својата редовна седница донесе:

**ГОДИШЕН АКЦИОНЕН ПЛАН ЗА 2020 ГОДИНА
ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВОЈ НА
СЕВЕРОИСТОЧНИОТ ПЛАНСКИ РЕГИОН
2015-2019**

Ноември, 2019 година

СОДРЖИНА

1. Вовед
2. Стратешки цели, приоритети, мерки и индикатори за спроведување на Програмата за развој на СИПР во 2020
3. Надлежна институција за спроведување на мерките на регионалниот развој
4. Индикативни извори на финансирање на регионалниот развој
  - 4.1. Очекувани макроекономски движења за 2020 година
  - 4.2. Средства од Буџетот на РМ за 2020 за имплементација на проекти од областа на рамномерниот регионален развој
5. Акционен План за 2020 за имплементација на Програмата за развој на СИПР 2015-2019
6. Информирање и комуникација

Акроними и кратенки

СИПР	Североисточен плански регион
СР СИПР	Совет за развој на Североисточен плански регион
ЦР СИПР	Центар за развој на Североисточен плански регион
ЛММ	Линиски Министерство
БРР	Биро за регионален развој
АФПЗРР	Агенција за финансиска поддршка на земјоделството и руралниот развој
ПРРА	Платформа за Регионална Рурална Акција
УНДП	Развојна програма на Обединетите Нации
ГИЗ	Германско друштво за соработка
СДЦ	Швајцарска развојна агенција
УСАИД	Агенција за меѓународен развој на САД
ЕЗ	Европска Заедница
ЕОСТ	Европска организација за слободна трговија
ЕУ	Европска Унија
ССТ	Спогодба за слободна трговија
ДЗС	Државен завод за статистика
БДП	Бруто домашен производ
ИПА	Инструмент за претпристапна помош
ИПАРД	ИПА за рурален развој (ИПА компонента 5)
МЛС	Министерство за локална самоуправа
МЖСПП	Министерство за животна средина и просторно планирање
МЗШВ	Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство
МВР	Министерство за внатрешни работи
МНР	Министерство за надворешни работи
МТВ	Министерство за транспорт и врски
МТСП	Министерство за труд и социјална политика
МЕ	Министерство за економија
НВО	Невладина организација
МОН	Министерство за образование и наука
МЗЗ	Министерство за здравство
МСП	Мали и средни претпријатија
СВОТ	Анализа на силните страни, слабостите, можностите и заканите
ОН	Обединети Нации
СЦ	Стратешка цел
ПКМ	Паритет на куповната моќ
ЦР	Централен регистар
АВ	Агенција за вработување
ЈПП	Јавно приватно партнерство
ЈКП	Јавно комунално претпријатие
МСП	Мали и средни претпријатија
ПЛСГ	Правно лице за стопанисување со гас
АПРЗ	Агенција за поддршка и развој на земјоделието
ЦРР	Центар за регионален развој
ЕЛС	Единица на локална самоуправа
БС	Бизнис сектор
АДП	Агенција за државни патишта
ЕЛЕМ	Електрани на Македонија
УЈП	Управа за јавни приходи
БРО	Биро за развој на образованието
ЛАГ	Локална Акциона Група

1. Вовед

Законот за рамномерен регионален развој ("Службен весник на РМ" бр. 63/2007, 187/2013, 43/2014, 215/2015 и 64/2018), заедно со регулативата во неколку други сектори ја сочинуваат основата на идниот развој на РМ, додека Стратегијата за регионален развој на Република Македонија за периодот 2009 - 2019 ("Службен весник на РМ" број 119/09) и Стратегијата за изменување и дополнување на Стратегијата за регионален развој на РМ 2009-2019 ("Службен весник на РМ" број 138/14) ги дава Стратешките Цели и Приоритети кон кои треба да се стреми политиката за Рамномерен Регионален Развој со цел на одстранување на диспаратите во развој на Регионите.

Врз основа на Програмата за регионален развој на СИПР 2015-2019, овој **Акционен план** ги претставува приоритетите за регионалниот развој на СИПР во 2020 година.

Целта на овој план е да овозможи транспарентност во претставувањето на развојниот пристап и политика и да ја информира општата јавност во СИПР и пошироко, кои се главните прашања во регионалниот развој на СИПР во 2019 година и да овозможи координирање на активностите на различните заинтересирани страни на централно, регионално и локално ниво за регионалниот развој на СИПР.

Не помалку значајна цел на овој Акционен план е и јакнењето на капацитетите за планирање, промоција и поддршка на регионалниот развој на: **Центарот за развој на СИПР, Советот на СИПР**, како и на **општинските капацитети** поврзани со регионалниот развој.

Правната рамка за Акциониот план за имплементација на Програмата на СИПР во 2020 година се наоѓа во Законот за рамномерен регионален развој ("Службен весник на РМ" бр. 63/2007, 187/2013, 43/2014, 215/2015 и 64/2018), го дефинира Акциониот план како краткорочен оперативен документ, во кој се утврдуваат носители, финансиски средства и временска динамика за реализација на Проекти. Основата за подготовка на Акциониот план за имплементација на Програмата за развој на СИПР 2015-2019 е утврдена во член 20 од Законот за рамномерен регионален развој, кој предвидува **донесување на едногодишен Акционен план** за спроведување на Програмата за развој на планскиот регион од страна на Советот за развој на планскиот регион. Членот 26 од истиот закон предвидува Центарот за развој на планскиот регион да го изработи **предлог-акциониот план** за имплементација на Програмата за развој на планскиот регион.

Содржина на Акциониот план за имплементација на Програмата за развој на планскиот регион е уредена со Правилникот за Методологијата за изработка на планските документи за регионален развој. ("Службен весник на РМ" бр. 102/09). Членот 24 на оваа Методологија дефинира дека Акциониот план за имплементација на програмата за развој треба да содржи:

- Среднорочни цели (Стратешки цели), приоритети и мерки за спроведување на приоритетите на регионалниот развој;
- Индикатори за следење на спроведувањето на мерките на регионалниот развој;
- Надлежна институција за спроведување на мерките на регионалниот развој;
- Индикативна финансиска табела за висина на трошоците и извори на финансирање на регионалниот развој

Акциониот план на Центарот за развој на СИПР за 2020 година, претставува документ чии појдовни основи се Програмата за развој на СИПР 2015-2019 и Акциониот план на Центарот за развој на СИПР за 2019 година. Истиот е изработен во согласност со

Методологијата за изработка на плански документи за регионалниот развој ("Службен весник на РМ" бр. 102/09). Тимот кој работеше на подготовка на Акциониот план беше составен од вработените во Центарот за развој на СИПР. Во текот на изработката на Акциониот план за имплементација на програмата за развој на СИПР, беа земени во предвид содржините и приоритетите на релевантните документи на Република Македонија, а во рамките на Акциониот план се целосно поместени приоритетите од Програмата за развој на СИПР 2015-2019 година.

Врз основа на член 13 од Законот за рамномерен регионален развој ("Службен весник на РМ" број 63/07), Акциониот план за имплементација на Програмата за развој на СИПР 2014-2019, за 2020 година, Советот на СИПР треба да го донесе до крајот на третиот квартал од 2019 година.

2. Среднорочни цели, приоритети, мерки и индикатори за спроведување на Програмата за развој на СИПР 2015-2019 во 2020

Визијата на Североисточниот регион е јасна замисла за посакуваниот и реално остварлив напредок во развојот. Визијата е дефинирана врз основа на резултатите од анализата на постојната состојба, особено на трендовите во различните развојни карактеристики на регионот, како и можностите за развој или поточно кажано финансиските можности за имплементација на програмата.

Североисточниот плански регион е социо-економски развиен регион, кој подинамично се развива, со повисока стапка на економски раст, поразвиена инфраструктура, чиста животна средина и подобар квалитет за живот.

Врз основа на дефинирана **Визија**, како и **стратегиската политика** за регионален развој на СИПР, произлезена од анализата на SWOT факторите - **поддршка на можностите за развој на регионот и надминување на слабите страни** - во **Табелата 1** се дадени среднорочните цели за развој на СИПР со соодветните приоритети во периодот 2015-2019 година.

Реализирањето на среднорочните цели може да се случи единствено преку партнерство помеѓу сите заинтересирани страни за регионалниот развој, како и со фокусирани активности врз основа на ресурсите во регионот, надворешните инвестиции и привлекувањето на средства од национални и меѓународни програми и фондови. Исто така, Јавно-приватното партнерство треба да биде еден од основните механизми за поврзување на јавниот и приватниот интерес во процесот на социо-економски развој на СИПР.

Акциониот план за имплементација на Програмата за регионален развој на СИПР за 2020 година е претставен преку табеларен приказ кој ги следи среднорочните цели на Програмата за регионален развој на СИПР 2015-2019 и дава преглед на **мерките и активностите** кои ги планира Центарот за развој на СИПР за остварување на **стратешките цели** предвидени со Програмата, како и соодветните **индикатори за изведба и изворите на информации за нивна верификација**. Исто така Акциониот план ги посочува **индикативните** потребни ресурси и **финансиски средства** за имплементација на активностите, вклучувајќи ги и **можните извори за финансирање и носителите** на активностите.

Потребните ресурси и финансиски средства, како и изворите на финансирање и одговорните за реализација на активностите кои се вклучени во Акциониот план се само проценка за потребите на планирањето. Вистински потребните ресурси и финансиските средства ќе се одредат во процесот на изработката на проектните апликации и во процесот на изработка на тендерските документации за имплементација на проектите, кога ќе се располага со повеќе информации.

Табела 1

	Среднорочни Цели	Приоритети
1	Подобро искористување на конкурентските предности, развој на малиот бизнис и формите на организирано привлекување на инвеститори во регионот	1. Искористување на конкурентските предности и расположливите ресурси за промоција на регионот и привлекување на инвеститори
		2. Развој на претприемништвото и малиот бизнис во регионот
		3. Задржување на младата работна сила и стручните кадри во регионот
		4. Сообраќајна инфраструктура и информатично општество
		5. Подрачја со специфични развојни потреби
2	Подобрување на квалитетот на образовните, трудовите, социјалните и здравствените услови во регионот	1. Подготовка на профили работна сила согласно потребите на стопанството
		2. Подобрување на просторните услови и опременоста на училиштата
		3. Подобрување на мултиетничката и мултикултурна интеграција во образовниот процес
		4. Подобрување на условите во примарното и секундарното здравство во регионот
		5. Институционална заштита на децата и другите ранливи категории во општеството
		6. Одржливо искористување на водените потенцијали во земјоделието, туризмот и руралниот развој
3	Здрава животната средина и правилно искористување и управување со природните ресурси	1. Регионален пристап во процесот на управување на отпад
		2. Заштита на биолошката разновидност
		3. Заштита на животната средина
4	Одржлив рурален развој преку развој на конкурентна регионална туристичка понуда, ревитализација на руралните средини и создавање услови за подобар развој на земјоделството	1. Развој на алтернативни видови на туризам
		2. Подобрување на туристичката инфраструктура
		3. Зајакнување на капацитети за развој на туризмот
		4. Развој на конкурентно земјоделство

3. Надлежна институција за спроведување на мерките на регионалниот развој

Улогата и одговорностите на различните учесници во процесот на планирање и имплементација на Програмата за развој на СИПР, се дефинирани со Законот за рамномерен регионален развој, каде се дефинирани следните носители на политиката за регионален развој на СИПР: **Владата на Република Македонија; Советот за рамномерен регионален развој на Република Македонија; Министерството за локална самоуправа и Советот за развој на СИПР**, а во планирањето на регионалниот развој и спроведувањето на планските документи за регионален развој учествуваат: **Бирото за регионален развој; Центарот за развој на СИПР и единиците на локална самоуправа** кои ги опфаќа СИПР: **Куманово, Липково, Старо Нагоричане, Ранковце, Кратово и Крива Паланка.**

Советот за развој на СИПР е одговорен за развојната политика на планскиот регион преку креирање на планските документи за развој на регионот, координација на носителите на развојот во регионот, како и промовирање на прекуграничната соработка со региони од други држави.

Центрот за развој на СИПР има улога на оперативно тело чија основна функција е подготовка и реализација на планските документи за развој на СИПР. Центрите за развој за својата работа одговараат на Советите за развој на планските региони.

Единиците на локалната самоуправа: Куманово, Липково, Старо Нагоричане, Ранковце, Кратово и Крива Паланка, заеднички треба да учествуваат во подготовката и имплементацијата на регионалните проекти, а исто така се одговорни за поднесување на барања за финансирање на проекти за развој на подрачја со специфични развојни потреби и развој на селата кои се наоѓаат на нивна територија.

Со цел максимално да се користат расположивите финансиски ресурси за регионален развој, сите надлежни институции за спроведување на мерките за регионален развој треба да остварат висока меѓусебна координација и взаемна соработка при креирањето и реализацијата на проектите од значење за регионот.

Акциониот план за имплементација на Програмата за регионален развој на СИПР за 2020 година ја претставува првата рамка за воспоставување и развој на системот за поддршка на регионалниот развој во СИПР и основа за соработка со **линиските Министерствова**, донаторите и другите чинители заинтересирани за вклучување во процесот на реализација на стратешките цели предвидени со Програмата за регионален развој на СИПР 2015-2019 година.

4. Индикативни извори на финансирање на регионалниот развој

Согласно Членот 27 од Законот за рамномерен регионален развој ("Службен весник на РМ" бр. 63/07), како извори на финансирање на регионалниот развој се јавуваат:

1. Буџетот на Република Македонија,
2. Буџетите на единиците на локалната самоуправа,
3. Расположивите фондови на ЕУ,
4. Други меѓународни извори,
5. Донации и спонзорства од физички и правни лица и
6. Други средства утврдени со закон.

Во членот 28 од истиот закон се дефинирани следните инструменти за поттикнување на регионалниот развој: капитални влогови; неповратни грантови; финансирање и кофинансирање на подготовка на анализи, студии, плански документи и акциони планови; финансирање на градењето на институционалните капацитети за регионален развој на Република Македонија, како и државна помош во вид на заеми под поволни услови, гаранции за заеми, осигурување на кредити, даночни олеснувања, субвенции и други инструменти, согласно закон.

Со Одлуката за класификација на планските региони според степеност на развиеност за периодот 2013-2017 ("Службен весник на РМ" бр. 88/13), со која планските региони се класифицирани врз основа на Одлуката за поблиски критериуми и индикатори за определување на степенот на развиеност на планските региони, СИПР е класифициран како најнеразвиен плански регион во однос на другите. Предвидено е **СИПР** да користи **17,30%** од **вкупните расположиви средства** кои на **годишно ниво** ќе се издвојат од **Буџетот на Република Македонија** по програмите за рамномерен регионален развој.

Владините програми и потпрограми ги рефлектираат активностите на Владата на Република Македонија кои се превземаат за реализација на стратешките приоритети. Овие приоритети се дефинирани и содржани во повеќе документи на Владата на РМ. Средствата за финансирање на владините програми се обезбедуваат од буџетски средства, од донации и од заеми од Светската банка и други меѓународни финансиски институции. Утврдените владини програми се усогласуваат со редовните активности на одделните министерства со давање на приоритет за нивното финансирање. Фискалната политика утврдена во Буџетот за 2020 година, обезбедува имплементација на овие програми, континуитет во реализацијата, како и следење на успешноста во исполнувањето на стратешките приоритети.

4.1. Очекувани макроекономски движења за 2018 година

Во 2020 година се очекува продолжување на позитивните економски движења во Македонија, при што се предвидува реалниот раст на БДП според НБРМ да изнесува до 3.7%

4.2. Средства од Буџетот на РМ за 2019 за имплементација на проекти од областа на рамномерниот регионален развој

Програма за рамномерен регионален развој за 2020

За поттикнување на рамномерниот регионален развој во Буџетот на Република Македонија за 2020 преку **Програмите за рамномерен регионален развој на Министерството за Локална Самоуправа и Бирото за Регионален развој** се предвидени околу 461.200.000 денари од кои 30% за проекти за развој на селата и подрачјата со специфични развојни потреби и 70% за проекти наменети за регионален развој. Центарот за развој на Североисточниот плански регион имајќи го во предвид процентот за алокација на средствата според степенот на развиеност може да очекува 17,30% од средства предвидени за поддршка на регионалниот развој, односно приближно 54.000.000 денари за проекти за програмскиот период во 2019 година (променлива во зависност од пренесените обврски од 2019), средства во кои не се вклучени и средствата за менаџирање на проекти.

5. Акционен План за 2020 за имплементација на Програмата за развој на СИПР 2015-2019

Акциониот план за 2020 година ги содржи проектите и други активности кои ќе бидат финансирани преку МЛС, БРР, сопствено финансирање од страна на Центарот за развој на СИПР, како и учество во проекти финансирани од фондовите на ЕУ или други донатори. Проектите кои се одобрени или се во фаза на одобрување во Акциониот план се наведени со нивните проектни износи.

Распределбата на трошоците на Акциониот план за 2020 според Среднорочни цели и приоритети од Програмата за развој на СИПР 2015-2019 е дадена во следната табела:

Табела 2

	Приоритет 1	Приоритет 2	Приоритет 3	Приоритет 4	Приоритет 5	Вкупно
Среднорочна цел 1	8.630.108	582.025	5.000	28.404.860	48.258.882	85.880.875
Среднорочна цел 2	0	7.864.075	0	0	3.813.000	11.677.075
Среднорочна цел 3	133.920.000	0	120.000.000	0	0	253.920.000
Среднорочна цел 4	15.300.000	74.473.788	4.699.814	60.000	0	94.533.602
Вкупно						446.011.552

Овој Акционен план е основата за следење на имплементацијата на програмата за развој на СИПР 2015-2019 како и основа за мерење на перформансите на Центарот за развој во реализацијата на проектните активности кои се во негова надлежност, но во исто време не е можно да се идентификуваат средствата кои другите линиски министерства ги алоцираат по нивните програми со предзнак „регионален развој“, кои се во значително поголем износ и би можеле да влијаат врз спроведувањето на Програмата за регионален развој на СИПР

Во Табелите подолу е претставен Акциониот план за 2020 година за имплементација на Програмата за развој на СИПР 2015-2019:

	МЕРКИ	Активности	Индикатори	Одговорни за спроведување на мерките	Трошоци	Извор на Финансирање
Среднорочна Цел 1: Подобро искористување на конкурентските предности, развој на малиот бизнис и формите на организирано привлекување на инвеститори во регионот					61.163.564	
Приоритет 1.1	Искористување на конкурентските предности и расположливите ресурси за промоција на регионот и привлекување на инвеститори				8.630.108	
	Мерка 1.1.2 Организирана презентација на регионот и неговите потенцијали	Организирање на конференции за размена на добри практики областа на регионалниот развој	зголемен број на заинтересирани страни кои можат да допринесат за забрзување на регионалниот развој 3%	ЦР СИПР	363.117	Владата на Швајцарската Конфедерација / Швајцарска развојна агенција/Министерство за локална самоуправа
	Мерка 1.1.3 Препознатливост на регионот, неговите специфичности, знаменитости и предности	Изработка на рекламен материјал, брошури, е-билтен	зголемен број на информирани лица за значењето на политиките за регионален развој 2%	ЦР СИПР	54.571	Владата на Швајцарската Конфедерација / Швајцарска развојна агенција/Министерство за локална самоуправа
	Мерка 1.1.4 Развој на човечките капацитетите на сите инволвирани во процесот на привлекување на инвестиции во регионот	Примена на регионални форуми во процесот на идентификација на проектни идеи за грантовата шема	одржани 2 регионални форуми со по минимум 40 учесника изберен/и проекти од регионално значење за финансирање по грантовата шема	ЦР СИПР	337.180	Владата на Швајцарската Конфедерација / Швајцарска развојна агенција/Министерство за локална самоуправа

	Мерка 1.1.4 Развој на човечките капацитетите на сите инволвирани во процесот на привлекување на инвестиции во регионот	Спроведувањето на и инвестициски проект/и од регионално значење со исполнување на одредени перформанси по грантовата шема	-имплементиран проект/и избран/и на регионалните форуми	ЦР СИПР	7.875.240	Владата на Швајцарската Конфедерација / Швајцарска развојна агенција/Министерство за локална самоуправа
Приоритет 1. 2	Развој на претприемништвото и малиот бизнис во регионот				582.025	
	Мерка 1.2.1. Промоција на претприемништвото и малиот бизнис во регионот	Поддршка за подобрување на советодавни услуги на Бизнис Центарот	- минимум 2 работилници - минимум 2 тренинзи -минимум 2 настани	ЦР на СИПР/ Бизнис Центар	582.025	Владата на Швајцарската Конфедерација/ Швајцарска развојна агенција/Министерство за локална самоуправа
Приоритет 1.3	Задржување на младата работна сила и стручните кадри во регионот				5.000	
	Мерка 1.3.2. Сороботка бизнис - наука со која младите стручни кадри би се стимулирале да останат да работат во регионот	Работилници со постоечки и нови корисници на меѓуграничниот центар на млади предприемачи	- одржани 2 работилници со посоечки и нови корисници на меѓуграничниот центар на млади предприемачи	ЦР на СИПР	5.000	ЦР СИПР
Приоритет 1. 4	Сообраќајна инфраструктура и информатичко општество				28.404.860	

	Мерка 1.4.1 Подобрување на патната инфраструктура	Изградба на општински пат с. Лојане-Железничка станица с. Табановце, општина Липково	-изграден општински пат с. Лојане-Железничка станица с. Табановце, општина Липково во должина од 2,449км	ЦР на СИПР, Општина Липково	17.351.505	Агенција за финансиска поддршка на земјоделие и рурален развој 14.704.665 / Општина Липково 2.646.840,00
	Мерка 1.4.4 Урбанистички планови за населени и вон населени места и просторно планирање	Имплементација на „Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој за 2016 година“ за мерка 322 „Обнова и развој на селата“ - подмерка 322.1: Изработка на урбанистички планови за населени места-села	Изработени урбанистички планови за села во општините – Кратово, 6 села со површина од 297,91 Ха -Ранковце, 4 села со површина од 580Ха -Липково, 2 села со површина 520Ха -зголемен број на инвестиции во урбанизираните опфати за 5%	ЦР на СИПР, Општините во СИПР	11.053.355	Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделието и рурален развој(АФПЗРР)/ Општини Кратово, Ранковце и Липково (ДДВ)
Приоритет 1.5	Подрачја со специфични развојни потреби				48.258.882	
	Мерка 1.5.1 Обезбедување на сообраќајна поврзаност на местата со специфични развојни потреби и општинските центри и градба на основна комуналната инфраструктура	Имплементација на „Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој за 2018 година“ за мерка 321: Подобрување на квалитетот на	-изграден патен правец село Табановце (општина Куманово) – село Лојане (општина Липково), во должина од 2,448 км -зголемен број на корисници на патниот правец за 15%	ЦР на СИПР, Општините Куманово и Липково	19.771.773	Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделието и рурален развој(АФПЗРР)/ Општина Куманово/ Општина Липково

		живот во руралните средини, подмерка 321.1 “Инвестиции во локална патна инфраструктура за поврзување меѓу две или повеќе села во должина до 5км.”				
	Мерка 1.5.1 Обезбедување на сообраќајна поврзаност на местата со специфични развојни потреби и општинските центри и градба на основна комуналната инфраструктура	Имплементација на „Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој за 2018 година” за мерка 323: Зачувување и унапредување на традиционалните вредности во руралните подрачја, подмерка 321.3 “Изградба или реконструкција на патна инфраструктура за пристапност до и околу природни знаменитости во рурални средини”	-рехабилитиран патен правец за пристапност до манастир Св. Јоаким Осоговски, во должина од 2,7 км -зголемен број на посетители за 10%	ЦР на СИПР, Општина Крива Паланка	16.715.045	Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделието и рурален развој(АФПЗРР)/ Општина Крива Паланка
	Мерка 1.5.1 Обезбедување на сообраќајна поврзаност на местата со специфични развојни потреби и општинските центри и градба на основна комуналната инфраструктура	Реконструкција на патни правци во општина Липково за подобра поврзаност на Североисточниот и Скопскиот регион	Активност бр.1 Реконструкција на локален пат - с.Никуштак - с.Виштица, Оска 1 - Фаза 1 - 0+000.00 - 0+780.00 Активност бр.2 Реконструкција на локален пат - с.Никуштак, Оска 2 - 0+000.00 - 0+672.54	ЦР на СИПР	11.772.064	Биро за регионален развој за 2020/ Општина Липково

	МЕРКИ	Активности	Индикатори	Одговорни за спроведување на мерките	Трошоци	Извор на Финансирање
Среднорочна Цел 2: Подобрување на квалитетот на образовните, трудовите, социјалните и здравствените услови во регионот					11.677.075	
Приоритет 2.2	Подобрување на просторните услови и опременоста на училиштата				7.864.075	
	Мерка 2.2.1 Опременување на училиштата со кабинети, лаборатории и спортски сали	Изградба на ограда околу дворно место и партерно уредување на училишен двор на ОУ „Култура,, во с. Матејче, општина Липково	-ограден и урбано опремен училишен двор во ОУ КУЛТУРА, с. Матејче, општина Липково	ЦР на СИПР	7.864.075	Биро за РР за 2019
Приоритет2.5	Институционална заштита на децата и другите ранливи категории во општеството				3.813.000	
	Мерка 2.5.3 Промоција на инклузијата на лицата со посебни потреби и едукација на заедницата за нивно прифаќање		-аналитички извештај за туристички атракции поволни за вклучување на млади лица со посебен осврт на лица со попреченост (1) -воспоставување на здравствено-туристички центар во Благоевград, Р.	Центар СИПР	3.813.000	INTERREG IPA Cross-border Cooperation Programme Bulgaria-Macedonia CCI 2014TC16I5CB006 ЕУ / МЛС Прекугранична соработка со

			<p>Бугарија (1)</p> <p>-тренинг на млади лица и млади лица со попреченост (30)</p> <p>-изграден надворешен мини голф и фитнес терен специјализиран за млади лица и млади лица со попреченост(1)</p> <p>-натпревар во мини голф (1)</p>			Р. Бугарија
--	--	--	--	--	--	-------------

	МЕРКИ	Активности	Индикатори	Одговорни за спроведување на мерките	Трошоци	Извор на Финансирање
Среднорочна Цел 3: Здрава животната средина и правилно искористување и управување со природните ресурси					243.000.000	
Приоритет 3.1	Регионален пристап во процесот на управување на отпад				123.000.000	
	Мерка 3.1.1 Воспоставување на регионално управување со отпадот и подобрување на постојното управување со отпадот	Спроведување на Регионалниот план за управување со отпад во СИПР	-санирани најмалку 3 диви депонии во регионот -изработена СЕА -набавени нови возила и опрема за одвоз на смет до депонии	МЖСПП/ ЕУ/ Регионално тело за управување со отпад	123.000.000	ЕУ, МЖСПП
Приоритет 3.3	Заштита на животната средина				120.000.000	

	Мерка 3.3.2 Заштита на вода, воздух и почва од загадување	Заштита на животната средина и подобрување на условите за живот во Североисточен плански регион	-изградена филтер станица за водоснабдубвање во општина Липково со таложник	Општина Липково	120.000.000	Министерство за Транспорт и врски
--	---	---	---	-----------------	-------------	-----------------------------------

	МЕРКИ	Активности	Индикатори	Одговорни за спроведување на мерките	Трошоци	Извор на Финансирање
	Среднорочна Цел 4: Одржлив рурален развој преку развој на конкурентна регионална туристичка понуда, ревитализација на руралните средини и создавање услови за подобар развој на земјоделството				94.533.602	
Приоритет 4.1	Развој на алтернативни видови на туризам				15.300.000	

	Мерка 4.1.1 Валоризација и мапирање на природното и културното наследство	Светла од минатото	<p>Зајакнување на туристичките потенцијали во регионот преку иновативен пристап за туристичка промоција</p> <ul style="list-style-type: none"> -работилници -промоција на бислимска клисура -подготовка на промотивни видеа -адаптација и опремување на задружен дом во с. Пчиња, општина Куманово 	ЦР на СИПР	15.300.000	<p>INTERREG IPA Cross-border Cooperation Programme Bulgaria-Macedonia CCI 2014TC16I5CB006</p> <p>ЕУ / МЛС</p> <p>Пркугранична соработка со Р. Бугарија</p>
Приоритет 4.2	Подобрување на туристичката инфраструктура				74.473.788	

	Мерка 4.2.2 Обезбедување на инфраструктура во туристичките локалитети	Подобрување на условите за рурален развој, развој на туризмот и мобилноста во Североисточниот плански регион - Фаза 5	Активност бр.1 Довршен и ставен во функција видиковец/тераса од 364м2 на хотел-олимписки базен, во склоп на регионалниот спортски центар во Куманово1	ЦР на СИПР	1.458.514	Биро за регионален развој за 2020
	Мерка 4.2.2 Обезбедување на инфраструктура во туристичките локалитети	Подобрување на условите за рурален развој, развој на туризмот и мобилноста во Североисточниот плански регион– Фаза 5	Активност бр.2 Реконструрани 3.530м2 кров на спортска сала, во рамки на регионалниот спортски центар – Куманово	ЦР на СИПР	22.598.872	Биро за регионален развој за 2020

	Мерка 4.2.2 Обезбедување на инфраструктура во туристичките локалитети	Подобрување на условите за рурален развој, развој на туризмот и мобилноста во Североисточниот плански регион - Фаза 5	Активност бр.3 Изграден локален пат во село Младо Нагоричане маала Брадиновци, општина Старо Нагоричане во должина од 645метри	ЦР на СИПР	5.197.516	Биро за регионален развој за 2020
	Мерка 4.2.2 Обезбедување на инфраструктура во туристичките локалитети	Подобрување на условите за рурален развој, развој на туризмот и мобилноста во Североисточниот плански регион - Фаза 5	Активност бр.4 Изграден патен правец во с.Псача (делница Старо школо - Дамјанска маала), општина Ранковце во должина од 1 километар	ЦР на СИПР	5.100.841	Биро за регионален развој за 2020

	Мерка 4.2.2 Обезбедување на инфраструктура во туристичките локалитети	Подобрување на условите за рурален развој, развој на туризмот и мобилноста во Североисточниот плански регион - Фаза 5	Активност бр.5 Изградени патеки за пешаци долж главната улица во Крива Паланка од десната страна почнувајќи од влезот на градот до Стара чаршија во должина од 2.240,74метри	ЦР на СИПР	9.431.988	Биро за регионален развој за 2020/Општина Крива Паланка
	Мерка 4.2.2 Обезбедување на инфраструктура во туристичките локалитети	Подобрување на условите за рурален развој, развој на туризмот и мобилноста во Североисточниот плански регион - Фаза 5	Активност бр.6 Реконструираниот патен правец од регионален пат 1205 – с. Талашманци – с. Крилатица, с. Нежилово во должина од 928,52 метри, општина Кратово	ЦР на СИПР	6.359.115	Биро за регионален развој за 2020

	Мерка 4.2.2 Обезбедување на инфраструктура во туристичките локалитети	Подобрување на условите за рурален развој, развој на туризмот и мобилноста во Североисточниот плански регион - Фаза 4	-Изградено шеталиште покрај Кратовска Река со придружна инфраструктура, општина Кратово	ЦР на СИПР	7.231.727	Биро за регионален развој за 2019 5.737.180/ Општина Кратово 1.494.547
	Мерка 4.2.2 Обезбедување на инфраструктура во туристичките локалитети	Реконструкција на патна инфраструктура за пристапност до манастир свети Јоаким Осоговски – с. Варовиште, општина Крива Паланка	-реконструиран пристапен пат до локалитет пат до манастир свети Јоаким Осоговски – с. Варовиште, општина Крива Паланка во должина од 2,7км	ЦР на СИПР	15.928.432	Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и рурален развој 13.498.671/ Општина Крива Паланка 2.429.761

	Мерка 4.2.4 Подобрување на сигнализација и визуализација на туристички атракции	Подобрување на условите за рурален развој, развој на туризмот и мобилноста во Североисточниот плански регион - Фаза 4	-инсталирани 1.300 парчиња лед сијалици за континуирано осветлување на туристички локалитети во општина Старо Нагоричане	ЦР на СИПР	1.166.783	Биро за регионален развој за 2019
Приоритет 4.3	Зајакнување на капацитети за развој на туризмот				4.699.814	
	Мерка 4.3.1 Зајакнување на човечките ресурси во туризмот, подигање на јавната свест, градење и зајакнување на капацитетите на локално ниво	Подобрување на условите за рурален развој, развој на туризмот и мобилноста во Североисточниот плански регион - Фаза 4	-реконструирана и опремена сала (275м2) за промоција на туристички атракции во 3Д во општина Ранковце	ЦР на СИПР	4.689.814	Биро за регионален развој за 2019

	Мерка 4.3.1 Зајакнување на човечките ресурси во туризмот, подигање на јавната свест, градење и зајакнување на капацитетите на локално ниво	Промоција на регионот	-изработен промотивен материјал за атрактивностите во СИПР	ЦР на СИПР	10.000	Центар СИПР
Приоритет 4.4	4.4. Развој на конкурентно земјоделство				60.000	
	Мерка 4.4.1 Мапирање на земјоделскиот потенцијал	Мапирање на потенцијалите за одржливо органско производство во Североисточен плански регион и развивање на проектни идеи за пристап до фондови за нивна имплементација, со посебен осврт на потенцијалите на ранливите категории на лица	<ul style="list-style-type: none"> - истражување на постоечки органски производители во Североисточен плански регион; - истражување на потенцијалите на органските производители со посебен осврт на ранливите категории на лица; - истражување за проблемите со кои се соочуваат и начините на кои можат да се надминат; - составување на листа на активни 		60.000	Центар СИПР/ Здружение за развој на земјоделството и заштита на животната средина Преку истражување, едукација и одржување на биодивезитет „ЖИВОТ,,

			<p>органски производители во регионот;</p> <p>- составување на листа од проектни идеи, посочени од органските производители.</p>			
--	--	--	--	--	--	--

Проектите кои ќе бидат финансирани со „регионални“ средства од страна на линиските министерства потребно е да бидат дополнително идентификувани, во соработка со соодветните министерства, во рамките на расположливи програми и под програми на другите министерства релевантни за регионалниот развој за 2020 година.

И оваа година недостатокот од координација и соработка во планирањето и имплементацијата на мерките од страна на линиските министерства, во чии буџети се алоцирани (со предзнак „регионални“) најголемиот дел од средствата за регионален развој, Советот на СИПР и Центарот за развој на СИПР го имаат идентификувано како **најголем ризик за спроведување на Програмата за развој на СИПР 2015-2019 и невозможности да се идентификуваат со овој Акционен план.**

6. Информирање и комуникација

Како и за претходниот акционен план, од клучно значење за имплементацијата на Програмата за развој на СИПР е сите заинтересирани страни да развијат однос на сопственост над Програмата. Во оваа насока активностите за информирање и комуникација на политиката на рамномерен регионален развој во СИПР и општо во РМ се од посебно значење. Овие активности треба да имаат за цел:

- запознавање на пошироката јавност со целите на политиката на рамномерен регионален развој и со целите и приоритетите на Програмата за развој на СИПР 2015-2019;
- сензибилизирање на сите целни групи;
- појаснување на улогите на секоја целна група одделно;
- споделување на информации помеѓу донесувачите на одлуки, заради координирана имплементација на политиката на рамномерен регионален развој, како и
- обезбедување на навремени информации во функција на подготовка на квалитетни проекти.

Центарот за развој на СИПР и Советот на СИПР во зависност од целта на информирањето и комуникацијата ќе мора да соработуваат со различни целни групи. Поаѓајќи од целите на информирањето и комуникацијата, целните групи можат да бидат структурирани во две групи: екстерни и интерни.

Во екстерните целни групи можат да бидат вклучени:

- Граѓаните од СИПР и пошироко, како корисници на услуги,
- Граѓански организации од СИПР и пошироко, како учесници во процесот на утврдување на потребите и приоритетите,
- Бизнис - асоцијации од СИПР и пошироко, како учесници во процесот на утврдување на потребите и приоритетите,
- Медиуми од СИПР и пошироко, како канали за информирање и комуникација,
- Донатори.

Во интерните целни групи може да се препознаат:

- Членовите на Советот за рамномерен регионален развој на РМ, (надлежни министри и градоначалници, претседатели на Советите на планските региони)
- Членовите на Советите на СИПР и другите плански региони (85 градоначалници)
- Претседателите на Советите на ЕЛС од СИПР и од другите плански региони,
- Државни службеници на централно ниво (раководни државни службеници во министерствата кои што работат на имплементирање на програми од регионално значење),
- Државни службеници на локално ниво (државните службеници во секторите за локален развој),
- Другите Центри за развој на планските региони.

За информирање и комуникација на целните групи, основни канали за комуникација кои ќе ги користат Советот на СИПР и Центарот за развој на СИПР се електронските и печатените медиуми, интернет, печатени информативни материјали, организирани форуми, промотивни настани и сл. Овој начин на информирање и комуникација најголем ефект ќе произведе преку реализација на

серија на различни активности организирани од страна на носителите на политиката на рамномерен регионален развој, кои што ќе бидат насочени кон една или повеќе целни групи.

Не помалку значајно е следењето на имплементацијата на Програмата за развој на СИПР. Следењето има за цел да обезбеди соодветна динамика на реализација на активностите кои што треба да доведат до:

- подобро разбирање на политиката на рамномерен регионален развој во СИПР,
- напредок во однос на градењето свест за придобивките од политиката на рамномерен регионален развој во СИПР

Следењето ќе се врши преку анализа на печатените и електронските медиуми, преку интерактивноста на веб-страниците на МЛС, Бирото и на Центарот за развој на СИПР, преку многубројните активности (седници на Советот на СИПР, форуми со бизнис - секторот, со граѓанскиот сектор, организирани информативни денови, прес конференции и сл.), преку извештаите за реализација на Програмите за развој на СИПР, што ги подготвува Центарот за развој на СИПР како и преку извештаите за прелиминарно, тековно и завршно оценување на проектите за регионален развој.

Центар за развој на
Североисточен плански регион
раководител
Младен Протик

